

Υφασματολογία

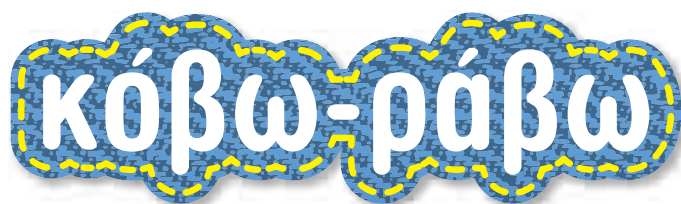
Α' Γυμνασίου

κόβω-ράβω

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Υφασματολογία

Α' Γυμνασίου

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Υφασματολογία Α΄ Γυμνασίου (Κόβω-Ράβω)

•
Συγγραφή

Δέσπω Λοϊζου

Κατερίνα Λαμπή

Καθηγήτριες Οικιακής Οικονομίας - Αγωγής Υγείας

•
Εποπτεία

Εύα Νεοφύτου, Επιθεωρήτρια Οικιακής Οικονομίας - Αγωγής Υγείας

•
Γλωσσική επιμέλεια

Μαριάννα Χριστόφια Παλάτου, Λειτουργός Υπηρεσίας Ανάπτυξης Προγραμμάτων

•
Σχεδιασμός και Ηλεκτρονική Σελίδωση

Χρύσης Σιαμμάς, Λειτουργός Υπηρεσίας Ανάπτυξης Προγραμμάτων

•
Εικονογράφηση, Εικονιστικό Υλικό

Αρχείο ΥΑΠ

Χρύσης Σιαμμάς, Λειτουργός Υπηρεσίας Ανάπτυξης Προγραμμάτων

•
Γενικός Συντονισμός

Χρίστος Παρπούνας, Συντονιστής Υπηρεσίας Ανάπτυξης Προγραμμάτων

Η παρούσα έκδοση έχει βασιστεί στο βιβλίο Γνωριμία με τα Υφάσματα Α΄ και Β΄ Γυμνασίου, Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων, Α΄ έκδοση 1998. Συγγραφείς ήταν οι κυρίες Στέλλα Καλογήρου, Άννα Παπαγεωργίου, Λίνα Σολομωνίδου, Μαίρη Ονησιφόρου, Γεωργία Σκουρίδου και την εποπτεία είχαν οι Επιθεωρήτριες Οικιακής Οικονομίας κυρίες Θέκλα Κουμενή, Αικατερίνη Κυπριανού και Ανδρούλα Χατζηγιασεμή.

Α΄ Έκδοση 2012

Εκτύπωση: Cassoulides Masterprinters Ltd

ISBN: 978-9963-0-4625-6

Πρόλογος

Με ιδιαίτερη χαρά προλογίζω την έκδοση του βιβλίου Υφασματολογίας Α΄ Γυμνασίου «Κόβω - Ράβω!!», για την Α΄ τάξη Γυμνασίου που γίνεται για να καλύψει τις ανάγκες του μαθήματος της Οικιακής Οικονομίας- Αγωγής Υγείας.

Η ενδυμασία αποτελούσε και αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα ενδιαφέροντα των ανθρώπων. Είναι χαρακτηριστικό στοιχείο της αισθητικής αντίληψής τους, της πολιτιστικής τους ταυτότητας και της εξέλιξης τους στο πέρασμα των αιώνων. Γνώσεις σχετικές με την ενδυμασία και τη σημασία της, τις υφαντικές ίνες, τη χρήση και τις ιδιότητές τους οι οποίες δίνονται μέσα από το βιβλίο είναι ιδιαίτερα αναγκαίες στην σύγχρονη εποχή. Εξίσου σημαντική και ιδιαίτερα χρήσιμη για τον σύγχρονο άνθρωπο, είναι η απόκτηση βασικών δεξιοτήτων που αφορούν στην κατασκευή διαφόρων αντικειμένων από ύφασμα.

Το βιβλίο στηρίζεται στη φιλοσοφία των νέων αναλυτικών Οικιακής Οικονομίας-Αγωγής Υγείας και αποσκοπεί στην απόκτηση από τους μαθητές βασικών γνώσεων σε θέματα ενδυμασίας και υφασματολογίας. Παράλληλα, στοχεύει στην ενίσχυση της δημιουργικότητας και των δεξιοτήτων των μαθητών μέσω της καθοδήγησης που παρέχει στους μαθητές στην κατασκευή χρηστικών αντικειμένων από ύφασμα.

Ευχαριστώ θερμά τις καθηγήτριες Δέσπω Λοϊζου και Κατερίνα Λαμπή που ανέλαβαν τη συγγραφή, όπως και την Επιθεωρήτρια του κλάδου κυρία Εύα Νεοφύτου που είχε την εποπτεία της έκδοσης.

Τέλος, ευχαριστώ ιδιαίτερα την Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων που είχε την ευθύνη της έκδοσης αυτής.

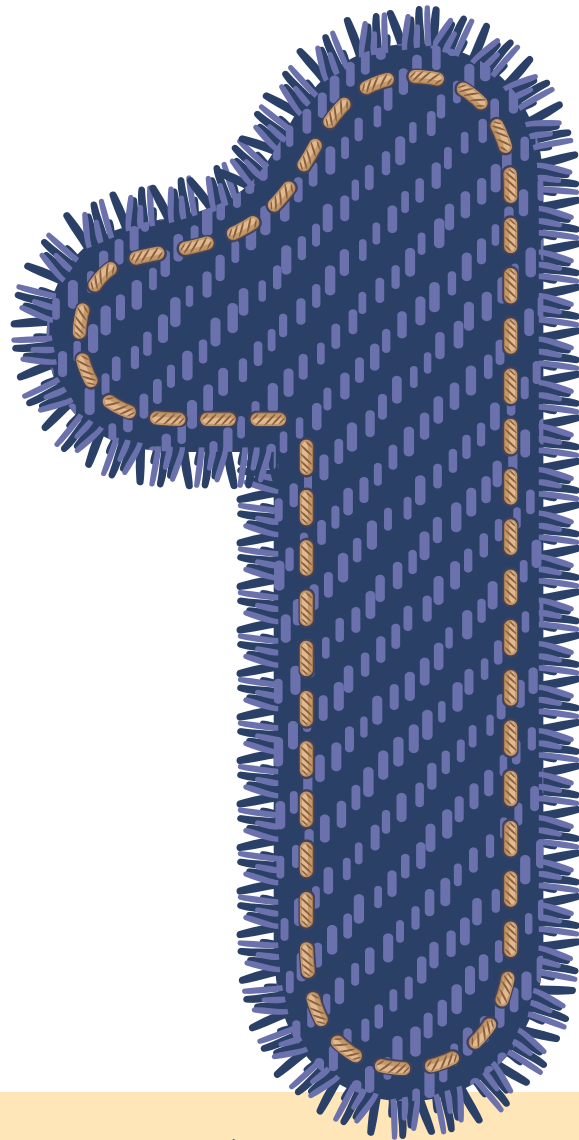
Ζήνα Πουλλή

Διευθύντρια Μέσης Εκπαίδευσης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η σημασία της ενδυμασίας στη ζωή του ανθρώπου	7
Γιατί ντυνόμαστε	8
Παράγοντες που επηρεάζουν της ενδυμασία	8
Ιστορική εξέλιξη της ενδυμασίας	9
Παραδοσιακές ενδυμασίες	11
Μόδα	12
Υφάσματα	13
Πώς δημιουργήθηκε το ύφασμα: Ιστορία του υφάσματος	16
Κατασκευή υφασμάτων	17
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Υφαντικές ίνες	21
Βαμβάκι	25
Μαλλί	27
Λινάρι	30
Μετάξι	32
Κάνναβι	34
Τεχνητές ίνες	35
Ετικέτα ενδυμάτων	39
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Κατασκευή λειτουργικού αντικειμένου από ύφασμα	43
Στάδια κατασκευής	44
Τεχνικές βαφής υφασμάτων	51
Ανακαλύπτοντας τη ραπτομηχανή	62
Απλές βελονιές ραπτικής και κεντήματος	66
Δειγματικό σχέδιο μαθήματος	72
Φύλλα εργασίας	75
Γλωσσάρι	92
Βιβλιογραφία	95

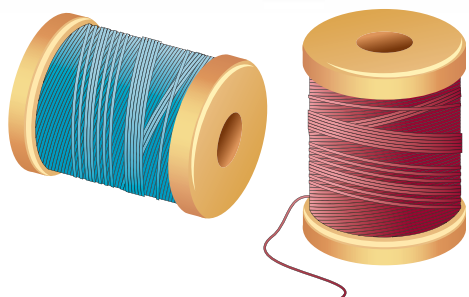

Η σημασία της ενδυμασίας
στη ζωή του ανθρώπου

Ενδυμασία

είναι το σύνολο των ενδυμάτων που καλύπτουν το σώμα μας και είναι τόσο παλιά όσο και ο άνθρωπος.

Εκτός όμως από τα ενδύματα, ο όρος ενδυμασία περιλαμβάνει και όλα τα άλλα συμπληρώματα του ντυσίματος (αξεσουάρ), όπως τα καπέλα, οι ζώνες, τα μαντήλια, τα κοσμήματα, το μακιγιάζ, ακόμη και το χτένισμα.

1.1 Γιατί ντυνόμαστε

Ντυνόμαστε όχι μόνο γιατί δεν είναι αποδεκτό να κυκλοφορούμε γυμνοί αλλά και για να προστατεύσουμε το σώμα μας από τον ήλιο, τις κλιματολογικές συνθήκες (κρύο ή ζέστη) και από άλλους εξωτερικούς κινδύνους όπως κτυπήματα, τσιμπήματα εντόμων ή δαγκώματα ερπετών. Επίσης σημαντική είναι η προστασία που προσφέρει η ενδυμασία σε εργαζόμενους από κινδύνους στο περιβάλλον εργασίας τους όπως, πυροσβέστες, οικοδόμους, χειρουργούς.

1.2 Παράγοντες που επηρεάζουν την ενδυμασία

Οικονομικοί παράγοντες

Στην αγορά κυκλοφορούν ενδύματα σε διάφορες τιμές και ποιότητες. Η οικονομική κατάσταση του κάθε ατόμου επηρεάζει και την καταναλωτική του συμπεριφορά ως προς την επιλογή του προϊόντος που θα αγοράσει.

Στολισμός – Επιθυμία προβολής

Η ανάγκη του ανθρώπου να αρέσει στους άλλους και η φυσική φιλαρέσκεία του τον οδηγούν στην αγορά των αξεσουάρ. Για τον σκοπό αυτό χρησιμοποιεί διάφορα στολίδια όπως κοσμήματα, μαντήλια, καπέλα, γάντια, ζώνες και είδη μακιγιαρίσματος.

Πιθανόν ο προϊστορικός άνθρωπος πρώτα να στόλισε το σώμα του και μετά να το έντυσε. Την επιθυμία του ανθρώπου να στολίσει το σώμα του, την προκαλούσαν έμφυτες αισθητικές τάσεις, δεισιδαιμονίες και η ανάγκη να προκαλεί φόβο ως αυτοάμυνα.

Κοινωνικοί – Θρησκευτικοί λόγοι

Ο τρόπος ζωής, η ηλικία, το φύλο, η οικονομική κατάσταση, τα ήθη και τα έθιμα, όπως και οι θρησκευτικές πεποιθήσεις του κάθε ανθρώπου επηρεάζουν τον τρόπο ενδυμασίας του π.χ. Μουσουλμάνοι, Ινδοί έχουν χαρακτηριστική ενδυμασία.

Επάγγελμα - Αξίωμα – Ιδιότητα

Το επάγγελμα, το αξίωμα και η ιδιότητα που έχει ο κάθε άνθρωπος επιβάλλουν άμεσα ή έμμεσα τον τρόπο ενδυμασίας του και καθορίζουν ειδική στολή π.χ. αστυνομικός, γιατρός, αστροναύτης, μαθητής, πρόσκοπος κ.ά.

Ψυχολογικοί λόγοι

Τα ρούχα που διαλέγει κάθε άνθρωπος είναι ο καθρέφτης του χαρακτήρα του π.χ. το συντηρητικό ντύσιμο εκφράζει συνήθως ένα συντηρητικό χαρακτήρα. Είναι γνωστή, εξάλλου, η αλληλεπίδραση μεταξύ ενδυμασίας και ανθρώπινης συμπεριφοράς π.χ. όταν ένας άνθρωπος αισθάνεται καλά ή όταν θέλει να ξεπεράσει μια δύσκολη κατάσταση ή να κάνει μια ριζική αλλαγή στη ζωή του, φροντίζει αμέσως να αλλάξει το ντύσιμό του. Εξωτερικεύει έτσι τη διάθεσή του για αλλαγή και βελτίωση του εαυτού του. Από την άλλη, όταν κάποιος είναι ωραία ντυμένος, νιώθει ένα αίσθημα αυτοπεποίθησης, που αντανακλά στη συμπεριφορά του. Επίσης, τα χρώματα που διαλέγει ο καθένας για το ντύσιμό του αποκαλύπτουν την προσωπικότητά του, αλλά και επιδρούν στη διάθεση και στη συμπεριφορά του.

«Πριν ακόμη γνωρίσουμε ένα άτομο, μας επηρεάζει θετικά ή αρνητικά η εμφάνισή του. Βασικό ρόλο στην εντύπωση που δεχόμαστε παίζει το ρούχο. Μπορούμε έτσι να αποφασίσουμε με μια ματιά για το φύλο, το επάγγελμα, την εθνικότητα, τη σοβαρότητα, το γούστο, την κοινωνική τάξη ή ομάδα που ανήκει κάποιος και παρόλο που λέγεται ότι «το ράσο δεν κάνει τον παπά» σαν δούμε κάποιον να φοράει ράσο, ξέρουμε ότι βλέπουμε έναν παπά».

(Ι. Παπαϊωάννου, Ενδυματολόγος)

1.3 Ιστορική εξέλιξη της ενδυμασίας

Ο πρωτόγονος άνθρωπος ζούσε γυμνός και δεν συνέδεσε την έννοια της γύμνιας με τη σεμνότητα ή τη ντροπή. Σημαντικός παράγοντας που τον οδήγησε να καλύψει το σώμα του ήταν για να προστατευτεί από τα διάφορα στοιχεία της φύσης, να ελκύσει το άλλο φύλο και να προβάλει την ύπαρξή του.

Τα υλικά που χρησιμοποίησε ως πρώτο ένδυμα, αρχικά ήταν τα φυλλώματα των δέντρων, τα φτερά, τα κοχύλια και οι φυσικές βαφές με τις οποίες διακοσμούσε το σώμα και το πρόσωπό του.

Αργότερα χρησιμοποίησε τα δέρματα των ζώων για ενδύματα και κάλυψε τα πόδια του με γούνες και σκληρά δέρματα. Τέλος, χρησιμοποίησε τα υφαντικά υλικά.

Η εξέλιξη της ενδυμασίας στους νεότερους χρόνους είναι αποτέλεσμα της επιστημονικής και τεχνολογικής ανάπτυξης στον τομέα αυτό αλλά και η επίδραση της μόδας.

Αρχαία ελληνική αντρική ενδυμασία: μακρύς χιτώνας και ιμάτιο
(Στήλη του Λυσέα)

Αρχαία ελληνική γυναικεία ενδυμασία: χιτώνας και ιμάτιο
(παράσταση από αγγείο)

Αφρικανός με βαμμένο πρόσωπο
(συνεχίζει την παράδοση των πρωτόγονων λαών)

Αιγυπτιακή αντρική και γυναικεία ενδυμασία
(Ο πρίγκιπας Ραχστέπ και η σύζυγός του Νοφρέτ)

Αναγεννησιακές ενδυμασίες
(Α. Μπροντζίνο. Η Ελεονώρα του
Τολέδο με τον γιο της)

Βυζαντινές αντρικές και γυναικείες ενδυμασίες
(Η αυτοκράτειρα Θεοδώρα με τη συνοδεία της. Άγιος Βιτάλιος Ραβέννας)

**Γυναικεία και ανδρική ενδυμασία
της δεκαετίας του 1920**

**Γυναικεία ενδυμασία της δεκαετίας
του 1950**

**Γυναικεία ενδυμασία της δεκαετίας
του 1970**

**Γυναικείες ενδυμασίες της δεκαετίας
του 1980**

Γυναικείες και ανδρικές ενδυμασίες του 21ου αιώνα

1.4 Παραδοσιακές ενδυμασίες

- Κάθε χώρα έχει να παρουσιάσει την παραδοσιακή εθνική της ενδυμασία, η οποία επηρεάστηκε από διάφορους παράγοντες όπως:
- τις πρώτες ύλες, δηλαδή τα υλικά που διαθέτει ο κάθε τόπος
- τη μορφολογία του εδάφους, ορεινή ή πεδινή
- τον οικονομικό παράγοντα, από τον οποίο εξαρτάται το εισόδημα των κατοίκων.

Οι εθνικές παραδοσιακές ενδυμασίες διατηρούνται σε πολλές χώρες μέχρι και σήμερα. Αποτελούν τη βασική ενδυμασία όπως στην Ινδία, στις Αραβικές χώρες και άλλου. Στους περισσότερους όμως λαούς, λόγω των σύγχρονων αναγκών, οι εθνικές ενδυμασίες έχουν αντικατασταθεί με σύγχρονες.

Στον τόπο μας οι παραδοσιακές εθνικές ενδυμασίες χρησιμοποιούνται σήμερα σε εθνικές γιορτές και άλλες εκδηλώσεις διατηρώντας έτσι τη λαϊκή παράδοση και κληρονομιά του τόπου μας. Σε ορισμένα χωριά της Κύπρου η παραδοσιακή ενδυμασία χρησιμοποιούνταν μέχρι και πριν μερικά χρόνια ως καθημερινή ενδυμασία των γερόντων.

1.5 Μόδα

«Η κατά περιόδους επικρατούσα τάση στην ένδυση αλλά και στον τρόπο συμπεριφοράς και σκέψης μεταξύ των ανθρώπων».

Πιο απλά: «Μόδα είναι η αλλαγή που γίνεται στην ενδυμασία».

Η κάθε εποχή παρουσιάζει τις δικές της αλλαγές, που βασίζονται, στο κοινωνικό, οικονομικό και πολιτιστικό επίπεδο της κάθε χώρας. Οι αλλαγές αυτές επηρεάζουν την τέχνη, την αρχιτεκτονική, τη διακόσμηση, την επίπλωση και άλλους τομείς της ζωής.

Η μόδα επηρεάζει πιο εύκολα άτομα νεαρής ηλικίας, τα οποία πρόθυμα υιοθετούν τις αλλαγές που προστάζει, αλλά και τις υπερβολές.

Όλοι οι άνθρωποι ακολουθούν τη μόδα γιατί:

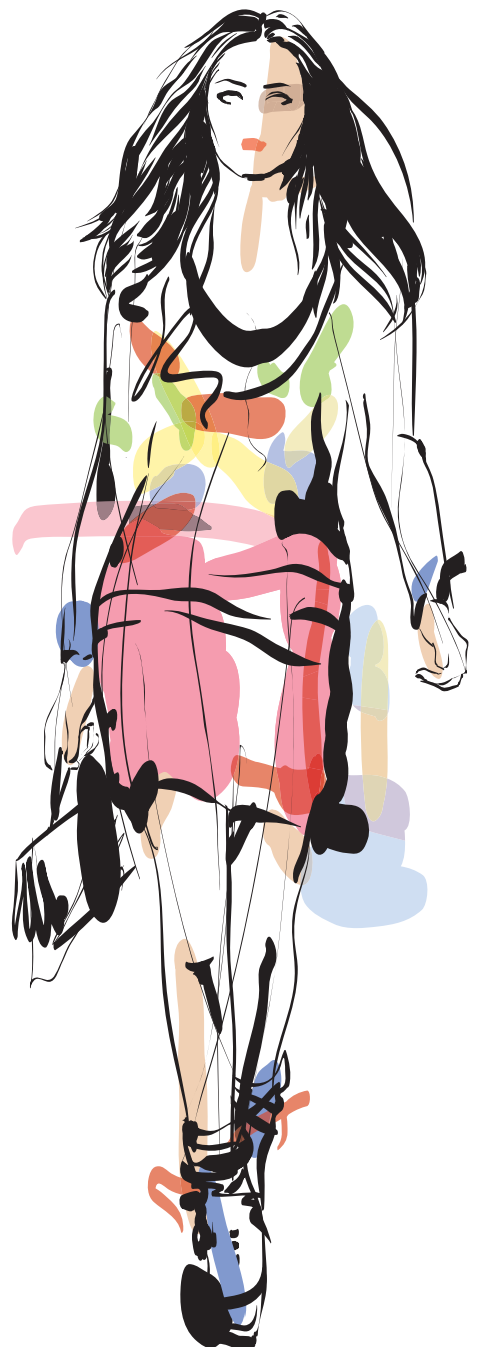
- Ικανοποιεί την ανάγκη του ανθρώπου για αλλαγή, προσφέροντας του καθημερινά καινούρια αγαθά, ρούχα και άλλα είδη ένδυσης και καλλωπισμού.
- Δεν αποδέχονται την εμφάνιση «παλαιάς μόδας», αλλά θέλουν να προσαρμόζονται στις σύγχρονες και μοντέρνες τάσεις.

Ο κύκλος της μόδας.

Αναδημοσίευση στην Daily Express του Λονδίνου, από το περιοδικό Landmark, Οκτώβριος 1927, σ. 623. Στον κύκλο της μόδας παρατηρείται το φαινόμενο της επιστροφής της ενδυμασίας στην απλή και λειτουργική της μορφή, αφού έχει διανύσει ένα δρόμο αρκετά μακρύ με εκκεντρικότητες και εξωφρενισμούς (αποτέλεσμα των κοινωνικών και ιστορικών πραγμάτων).

(«Η ενδυμασία διά μέσου των αιώνων» Ν. Λαγάκου).

1.6 Υφάσματα

Όλοι οι άνθρωποι χρησιμοποιούν τα υφάσματα στην καθημερινή τους ζωή. Με βάση την ετυμολογία της λέξης, ύφασμα είναι οτιδήποτε υφαίνεται. Εκτός όμως από τα υφάσματα που υφαίνονται, στα υφάσματα περιλαμβάνονται και αυτά που πλέκονται, συμπίεζονται ή συγκολλούνται. Επίσης, συμπεριλαμβάνονται τα πλαστικά και τα χάρτινα υφάσματα.

Ύφασμα είναι: το υλικό που έχει κατασκευαστεί από φυσικές ή τεχνητές ίνες, οι οποίες πλέκονται κάθετα μεταξύ τους σε αργαλειό ή άλλα παρόμοια μηχανήματα και χρησιμοποιείται κυρίως για την κατασκευή ενδυμάτων: μάλλινο, μεταξωτό, βαμβακερό, αδιάβροχο, γυαλιστερό, λινό, νάιλον, συνθετικό.

(Γ. Μπαμπινιώτης, 2006)

Χρησιμότητα υφασμάτων

Τα υφάσματα χρησιμοποιούνται βασικά για την κατασκευή ενδυμάτων, αλλά και για πολλά άλλα χρήσιμα αντικείμενα και είδη που εξυπηρετούν την καθημερινή ζωή, όπως:

Ατομικός ρουχισμός. Περιλαμβάνει όλα τα ενδύματα που χρησιμοποιεί ο άνθρωπος για προστασία του σώματος και για τον καλλωπισμό του.

Ένδυμα: καθετί το οποίο φοράει κανείς, κατασκευασμένο από οποιοδήποτε υλικό (μαλλί, βαμβάκι, μετάξι, συνθετικό κ.ά.) κατεργασμένο ή όχι και το οποίο χρησιμοποιείται για την κάλυψη, την προστασία (από τις καιρικές συνθήκες) του σώματος ή για κοινωνικούς λόγους σε διάφορες περιστάσεις.

(Γ. Μπαμπινιώτης, 2006)

Οικιακός ιματισμός. Περιλαμβάνει όλα τα υφασμάτινα είδη που στολίζουν και εξοπλίζουν το σύγχρονο σπίτι.

Εργασιακή ενδυμασία. Περιλαμβάνει τις εργασιακές στολές και άλλα αντικείμενα, τα οποία έχουν υποστεί ειδική επεξεργασία, για να ανταποκρίνονται σε ειδικές συνθήκες και χώρους εργασίας. Η στολή του δύτη για παράδειγμα είναι κατασκευασμένη από υλικό, ειδικά επεξεργασμένο για να προστατεύει το σώμα του ανθρώπου, όταν κολυμπά στον βυθό της θάλασσας. Στολές όπως του πυροσβέστη, του εργάτη βιομηχανίας, του αστροναύτη, έχουν υποστεί ειδική επεξεργασία για να προσφέρουν προστασία ανάλογα με τις ιδιαίτερες συνθήκες εργασίας. Προστασία από μικροβιακούς κινδύνους προσφέρει η στολή του χειρουργού και η στολή όλων όσοι εργάζονται στη βιομηχανία τροφίμων (εργοστάσια επεξεργασίας τροφίμων, χώρους παραγωγής και καταστήματα πώλησης τροφίμων). Η εργασιακή στολή όπως π.χ. των αστυνομικών προσφέρει ομοιομορφία στον εργασιακό χώρο και είναι διακριτή.

Άλλες χρήσεις. Περιλαμβάνονται άλλα αντικείμενα και είδη που εξυπηρετούν διάφορους τομείς της ζωής όπως, αθλήματα, κατασκηνώσεις, μεταφορές κ.ά.

Χρώμα, σχέδιο και υφή των υφασμάτων

Το Χρώμα

Πολλοί άνθρωποι το πρώτο χαρακτηριστικό που παρατηρούν σε ένα αντικείμενο είναι το χρώμα. Το χρώμα μπορεί να δημιουργήσει χαρακτηριστική ατμόσφαιρά στο περιβάλλον μας, ζεστή ή κρύα, άνετη ή βαριά. Πολλές φορές το χρώμα χρησιμοποιείται για να περιγράψει τα αισθήματα κάποιου π.χ. «είμαι στις μαύρες μου» ή «άσπρισα από φόβο», «κοκκίνισα από θυμό», «μελάνιασα από το κρύο», «μαύρισε η ψυχή μου» κ.ά.

Όλα τα χρώματα προέρχονται από την ανάμειξη των τριών **Βασικών** ή **πρωτεύοντων** χρωμάτων που είναι:

Το κόκκινο

Το κίτρινο

Το μπλε

Τα τρία βασικά χρώματα δεν μπορούν να γίνουν με ανάμειξη οποιωνδήποτε άλλων χρωμάτων. Μπορούν όμως να αναμειχθούν μεταξύ τους σε ίσες ή άνισες ποσότητες και να δώσουν μεγάλη ποικιλία νέων χρωμάτων τα οποία ονομάζονται **δευτερεύοντα**.

Κόκκινο

+

μπλε

=

Λιλά

Μπλε

+

κίτρινο

=

Πράσινο

Κίτρινο

+

κόκκινο

=

Πορτοκαλί

Κίτρινο

+

κόκκινο

+

μπλε

=

μαύρο

Με την ανάμειξη των βασικών χρωμάτων με τα δευτερεύοντα χρώματα σε ίσες ή σε διαφορετικές ποσότητες και με την προσθήκη άσπρου ή μαύρου, δημιουργούνται όλα τα χρώματα που υπάρχουν.

Ο τροχός των χρωμάτων

Κάθε χρώμα στον τροχό των χρωμάτων έχει και την αντίθεσή του που είναι αυτή που βρίσκεται ακριβώς απέναντί του π.χ. το αντίθετο χρώμα του κόκκινου είναι το πράσινο

Τα υφάσματα διαφέρουν μεταξύ τους ως προς:

- **Χρώμα:** Είναι μονόχρωμα, δίχρωμα ή πολύχρωμα.
- **Σχέδια:** Έχουν διαφορετικά σχέδια. Μπορεί να είναι κλαδωτά (εμπριμέ), καρώ, ριγέ, κουκκιδωτά, πουά, με παραστάσεις ή άλλα αφηρημένα σχέδια. Τα σχέδια μπορεί να προκύψουν με τους εξής τρόπους: να τυπωθούν, να υφανθούν ή να ζωγραφιστούν στο ύφασμα.
- **Υφή:** Έχουν διαφορετική υφή. Άλλα είναι μαλακά, σκληρά, λεπτά, χοντρά, χνουδωτά ή με ανάγλυφα σχέδια.

Τα υφάσματα έχουν πολλές χρήσεις

Για να εξυπηρετούν τον σκοπό για τον οποίο προορίζονται (ατομικός, οικιακός, εργασιακός, άλλες χρήσεις), τα υφάσματα παρουσιάζουν διαφορετικά χαρακτηριστικά. Τα χαρακτηριστικά αυτά προσδιορίζουν τον τρόπο κατασκευής και επεξεργασίας των υλικών τους.

Σήμερα με τη βοήθεια της χημείας είναι κατορθωτή η παραγωγή τεχνητών υφαντικών υλών οι οποίες να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της βιομηχανίας όπως τις ορίζει η ζήτηση της αγοράς.

1.7 Πώς δημιουργήθηκε το ύφασμα: Ιστορία του υφάσματος

Ο πρωτόγονος άνθρωπος χρησιμοποίησε τα φύλλα των φυτών και τα δέρματα των ζώων για να προστατεύσει το σώμα του από τις κλιματολογικές συνθήκες και από τη φύση. Πολύ αργότερα, κατά τη νεολιθική εποχή, άρχισε να πλέκει, με μακρόστενα φύλλα και ίνες των δέντρων. Στην αρχική της μορφή, η υφαντουργία δεν διέφερε από την ψαθοπλεκτική ή τη δικτυοπλεκτική.

Αργότερα, χρησιμοποιώντας τις **ίνες** του βαμβακιού και του μαλλιού ο άνθρωπος, κλώθει **νήματα** και **κλωστές** τα οποία υφαίνει στον αργαλειό.

Οι ίνες αποτελούν την πρώτη ύλη κατασκευής των νημάτων, των κλωστών και των υφασμάτων. Προέρχονται από τη φύση (φυσικές ίνες), ή κατασκευάζονται από τον άνθρωπο (τεχνητές ίνες). Οι ίνες κλώθονται σε **νήματα** και **κλωστές**.

Παλαιότερα το κλώσιμο των ινών γινόταν στο χέρι με το αδράχτι (τη ρόκα). Η διαδικασία αυτή απαιτούσε αρκετή δεξιοτεχνία κόπο και χρόνο. Με το κλώσιμο, τα νήματα γίνονται κλωστές ανθεκτικές. **Τα νήματα υφαίνονται ή πλέκονται**. Υφάσματα όπως η τσόχα και η βάτα κατασκευάζονται με τη **συμπίεση** ή τη **συγκόλληση** των ινών.

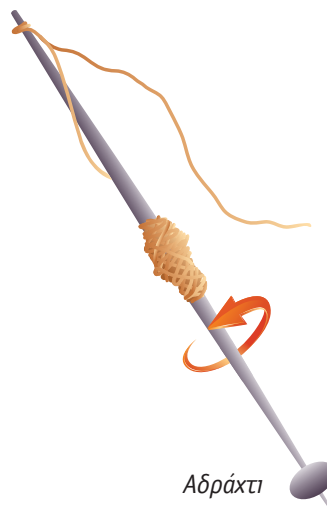
Τα υφάσματα ανάλογα με τον τρόπο κατασκευής τους έχουν διαφορετικές ιδιότητες ως προς την ελαστικότητα, την ανθεκτικότητα και την απορροφητικότητα.

Η υφαντουργία, η οποία αρχικά ήταν οικοτεχνία, με την ανάπτυξη της τεχνολογίας σταδιακά εξελίσσεται σε βιοτεχνία και αργότερα σε βιομηχανία. Με τη βοήθεια των ηλεκτρονικών υπολογιστών στον τομέα αυτό, η παραγωγή των υφασμάτων έχει βελτιωθεί ποσοτικά και ποιοτικά.

Παρά την εξέλιξη αυτή όμως, δεν πρέπει να παραγνωρίζεται η αξία των χειροποίητων υφαντών, τα οποία αποτελούν ένα μεγάλο μέρος της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

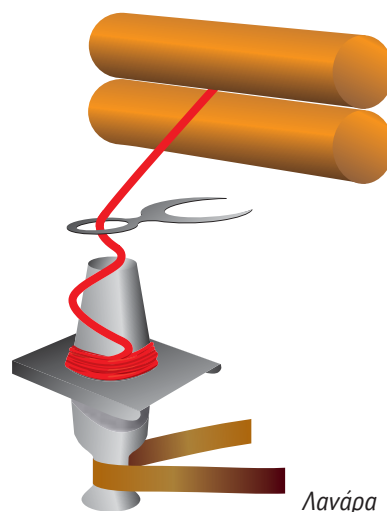
Ανέμ

Αδράχτι

Αργαλειός

Λανάρα

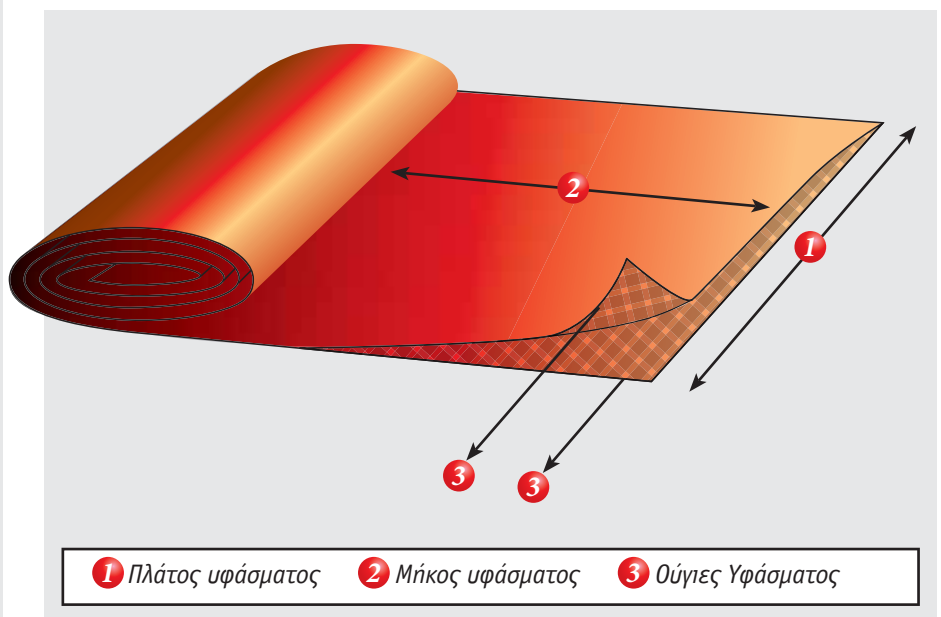
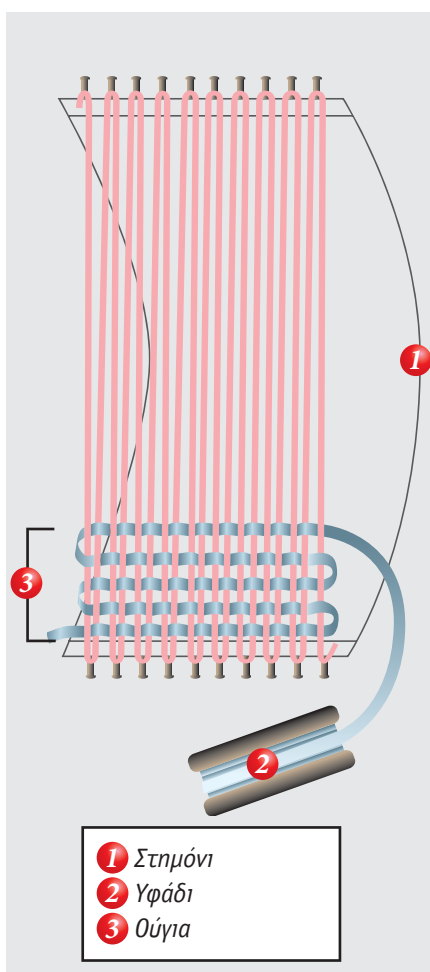
Πλεκτική μηχανή

Σύγχρονη υφαντουργική μηχανή

1.8 Κατασκευή υφασμάτων

Υφαντό: Υφαίνεται σε αργαλειούς ή σε υφαντικές μηχανές. Αποτελείται από κάθετες και οριζόντιες κλωστές. Οι κάθετες ονομάζονται **στημόνι** και οι οριζόντιες **υφάδι**. Οι οριζόντιες κλωστές περνούν ανάμεσα από τις κάθετες και έτσι υφαίνεται το **ύφασμα**. Στο σημείο που το υφάδι γυρίζει στις άκρες για να ξαναπεράσει ανάμεσα από τις κλωστές του στημονιού, σχηματίζονται οι ούγιες του υφάσματος. Οι **ούγιες** δεν ξεφτούν και η απόσταση μεταξύ τους καθορίζει το **πλάτος** του υφάσματος. Το μήκος του στημονιού καθορίζει το **μήκος** του υφάσματος. Η βιομηχανία που ασχολείται με την κατασκευή υφασμάτων ονομάζεται υφαντουργική βιομηχανία.

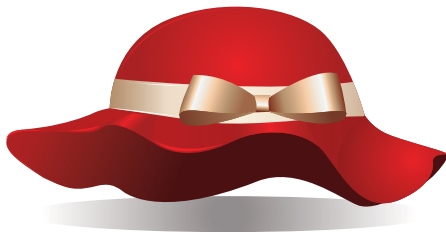

Χειροποίητο πλεκτό: Το πλεκτό ύφασμα πλέκεται στο χέρι με δύο ή περισσότερες βελόνες ή με βελονάκι. Χρησιμοποιείται μια συνεχόμενη κλωστή. Μπορεί να χρησιμοποιηθούν σύγχρονες οικιακές πλεκτομηχανές για την κατασκευή πλεκτών.

Βιομηχανοποιημένο πλεκτό: Η βιομηχανία που ασχολείται με την κατασκευή πλεκτών ονομάζεται πλεκτοβιομηχανία. Στην πλεκτοβιομηχανία χρησιμοποιούνται σύγχρονες πλεκτομηχανές.

Ύφασμα με συμπίεση ή συγκόλληση: Η τεχνολογία έχει πετύχει την κατασκευή υφασμάτων χωρίς να χρειάζεται να νηματοποιήσει τις ίνες. Οι ίνες συμπιέζονται σε ψηλή θερμοκρασία και συγκολλούνται με ειδική γόμα. Η **τσόχα** κατασκευάζεται με τη συμπίεση πολλών μάλλινων ινών, οι οποίες έχουν υποστεί ειδική επεξεργασία σε ειδικές συνθήκες πίεσης, θερμότητας και υγρασίας.

Η **Βάτα** κατασκευάζεται με ίνες που κολλούν μεταξύ τους. Η μέθοδος αυτή ονομάζεται συγκόλληση των ινών. Τα υφάσματα αυτά χρησιμοποιούνται για επένδυση παπουτσιών, ενισχυτικών υφασμάτων και ενδυμάτων (π.χ. αντιανεμικά). Σήμερα για καλής ποιότητας μάλλινα υφάσματα γίνεται συνδυασμός ύφανσης και συμπίεσης ινών.

Τα υφάσματα διαφέρουν ως προς τον τρόπο κατασκευής τους. Τα υφαντά και τα πλεκτά γίνονται με νήματα με τη διαδικασία της ύφανσης ή της πλεκτικής. Η τσόχα και η Βάτα γίνονται από ίνες που συμπιέζονται και συγκολλούνται.

